

Katip Từ Tản được phép cầu nguyện trong các Thánh đường Hồi giáo

1. Giới thiệu một vài nhân vật Islam tại Champa

Theo dòng lịch sử tôn giáo Islam tại Champa vương quốc, thì Champa đã tiếp nhận tôn giáo Islam sớm nhất từ thế giới Ả Rập vào cuối thế kỷ thứ 9, và phát triển quy mô từ thế kỷ 13.

Thế kỷ 15 (năm 1471) đánh dấu Thành Đồ Bàn (Vijaya) sụp đổ, cũng là giai đoạn mà tôn giáo Balamon (Ấn Độ giáo) tàn lụi ở Champa cũng như khắp toàn Đông Nam Á. Đây cũng là cơ hội vàng son cho Islam phát triển mạnh trong vương triều Champa.

Hình 1. Đức vua Chế Mân (vị vua Islam) có tầm ảnh hưởng đến vương quốc Majapahit, Java-Indonesia. (Jaha Simhavarman III, Raja Champa yang Berpermaisurikan Putri Java. Kerajaan Champa begitu familiar dalam sejarah Jawa, terutamanya dalam sejarah kerajaan Majapahit). Nguồn: Sejarah Cirebon.

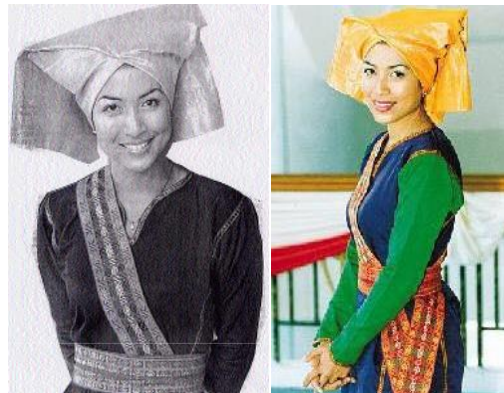
Raja Kembayat, đức vua Chế Mân, trong quyển "Bidasari and The Djinn" của Ninot Aziz. Chế Mân, vị vua ảnh hưởng Hồi giáo (Islam) khi bang giao với thế giới Melayu, và kết hôn với công chúa Tapasi Majapahit (Indonesia).

Hình 2. Công chúa Tapasi Majapahit (Indonesia), thứ hậu của đức vua Chế Mân. Nguồn: Internet

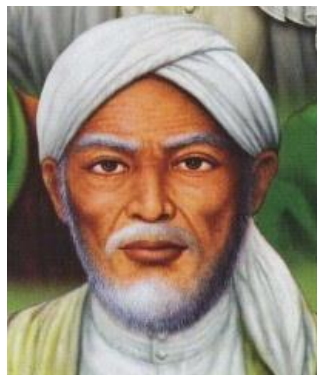

Hình 3. Chân dung Chế Bồng Nga (1360-1390) là vị vua Hồi giáo (Islam). Khi lên ngôi vua Chế Bồng Nga lấy niên hiệu là Sultan Zainal Abidin và cưới công chúa Siti Zubaidah Kelantan-Malaysia. Ảnh VTV1.

Hình 4. Nữ điện ảnh Tiara trong vai công chúa Siti Zubaidah là chính hậu của vua Chế Bồng Nga (Sultan Zainal Abidin).

Sunan Ampel (1401-1481), tên thật là Sayyid Ali Rahmatullah, được sinh ra tại Champa (miền Trung Việt Nam). Là con của Maulana Malik Ibrahim "Sunan Gresik" và công chúa Champa. Năm 1433, Sunan Ampel được vua Champa phái sang đảo Jawa để thăm người di Dwarawati, một công chúa Champa đã kết hôn với Kertawijaya, vua của Majapahit. Đồng thời Sunan Ampel cũng đi truyền bá Islam và cải đạo cho các tín đồ Hindu giáo tại đây. Sunan Ampel được lịch sử Indonesia nhắc đến như một vĩ nhân và là một người có công lớn trong việc truyền bá Islam vào Indonesia.

Hình 5. Sunan Ampel (1401-1481), được vua Champa phái sang đảo Jawa truyền bá Islam và cải đạo cho các tín đồ Hindu. Ảnh: Internet

Tướng Bồ Trì Trì, ông Sayyid Jumadil Kubro bin Sayyid Zainul Khusen, là người đã truyền bá Islam thành công nhất ở Đông Nam Á. Xuất thân từ hoàng tộc Monggol dòng máu của Đại Hãn, ông có mang dòng máu trực hệ từ Rasullullah (S.A.W). Gia phả ông, ta có thể kể như sau: Sayyid Jumadil Kubro bin Sayyid Zainul Khusen bin Sayyid Zainul Kubro bin Sayyid Zainul Alam bin Sayyid Zainal Zainal Abidin bin Sayyid Khusen bin Siti Fatimah binti Rasulallah Muhammad SAW bin Abdullah bin Abdul Mutholib.

Hình 6. Bồ Trì Trì (vua Champa) niên hiệu: Sultan Wan Abu Abdullah vị vua Hồi giáo (Islam) trong danh sách gia phả tại Kelantan-Malaysia (1471-1478).
Ảnh nguồn: MediaWiki.

Theo J.P. Moquette về dòng chữ tại mộ của Maulana Ibrahim, xác định ông ta đến từ Kashan-Ba Tư (Iran ngày nay). Nhà nghiên cứu người Hà Lan Martin van Bruinessen mô tả Jumadil Kubro/Kubra, Malik Ibrahim là tín đồ của Kubrawiyyah. Ibrahim đến Java cùng với cha mình, Sayyid Jumadil Qubro hoặc Kubro và anh trai Maulana Ishaq, từ Ba Tư; họ là hậu duệ của Muhammad thông qua Hussein ibn Ali (Al-Husein ibn Ali ibn Abi Talib). Maulana Ibrahim hay tên đầy đủ là Makhdum Ibrahim As-Samarqandy. Người Jawa biết với tên Sunan Gresik hay Syekh Maghribi. Ông là con trai của Sayyid Jumadil Kubro, mẹ ông là người Champa và ông là anh của Ali Nurul Alam, tức chú ruột của vua Bồ Trì Trì, trị vì vùng Panduranga vào năm 1471.

Hình 7. Maulana Malik Ibrahim "Sunan Gresik" Syeikh Jamadil Kubro. Vị truyền bá Islam nổi tiếng ở Champa. Nguồn: Internet

Công chúa Saadong hay Mariam (trị vì từ 1667-1671), tên đầy đủ Puteri Saadong binti Raja Loyor, dòng máu Champa, tên Hồi giáo (Islam) là Mariam là con gái của đức vua Sultan Adiluddin (Raja Loyor). Đức vua Adiluddin là con của Nik Jamaluddin (em trai vua Po Rome). Công chúa Sa'adong trở thành nữ hoàng nổi tiếng nhất trong lịch sử Kelantan từ năm 1663 đến năm 1667. Năm 15 tuổi, Puteri Saadong kết hôn với anh họ là đức vua Raja Abdullah bin al-Marhum Sultan Samiruddin, Raja of Kelantan-Selatan. Khi quân Siam (Thái Lan) đánh chiếm Kelantan, bà bị bắt và đồng ý làm vợ vua Naira để đổi lấy sự an toàn cho chồng là đức vua Abdullah. Khi Champa bị Đại Việt tấn công dưới thời Porome, đức vua Adiluddin đã cho quân chi viện từ Kelantan vào Champa để tiếp ứng đánh đuổi Đại Việt từ hai hướng. Hướng đất liền vượt dãy Trường Sơn vào Champa thành công. Hướng biển vào Panduranga bị bão đánh chìm gần hết.

Hình 8. Công chúa, nữ hoàng Saadong, Puteri Saadong binti Raja Loyor, tên Islam là Mariam, dòng máu Champa, là con gái của đức vua Sultan Adiluddin (Raja Loyor). Đức vua Adiluddin là con của Nik Jamaluddin (em trai vua Po Rome). Nguồn: Internet.

Theo Ts. Po Dharma, Champa là vương quốc đa chủng tộc, đa văn hóa và đa tôn giáo. Trước thế kỷ thứ XV, dân tộc Champa thờ đa thần mang đậm sắc văn hóa Hindu. Sau thế kỷ thứ XV, dân tộc Champa tiếp nhận một nền văn minh mới đó là Hồi Giáo (Islam) và phát triển đến hiện tại.

Từ một số cơ sở ở trên, sau khi Balamon thất bại ở Đông Nam Á, thì Islam là quốc giáo tại Champa.

Sau khi xảy ra xung đột giữa Balamon và Islam thì vương triều Champa đã khuyến khích một số người Chăm có ảnh hưởng Balamon bỏ hoàn toàn việc thờ thần linh Ấn Độ, và cùng Chăm theo Islam thờ Pô Allah, từ đó hình thành hai thuật ngữ Awal và Ahier.

Awal và Ahier là tiếng Ả Rập để chỉ tín đồ Chăm theo thờ phượng Pô Allah giai đoạn trước và giai đoạn sau.

Awal: trở thành một hệ phái mới tại Champa do ảnh hưởng văn hóa bản địa, là một tôn giáo độc thần, chỉ thờ phượng Thượng đế Allah, Đấng Tối Cao, Duy Nhất và Muhammad là vị Thiên sứ (Nabi) cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Koran. Awal (Hồi giáo đầu tiên, Hồi giáo cũ, Hồi giáo sơ khai) ảnh hưởng từ Sunni. Awal là một hệ phái thuộc Hồi giáo Champa (Islam Champa), khác với trên 73 nhánh Islam trên thế giới như: Islam Sunni của Ả Rập, Islam Shia của Iran, Islam Ahmadi (Ahmadiyya) của Pakistan, Islam Kharijite của Oman, Islam Sufi của Libya, Sudan, Islam Wahabi, ...

Islam Champa dòng Awal được chia thành hai tầng lớp:

Tầng lớp thứ nhất, là Giáo sĩ (Acar hay Ulama): trực tiếp thờ phượng Allah, Đấng Tối cao, Duy nhất và phục tùng Muhammad là Thiên sứ cuối cùng. Nhiệm vụ của giáo sĩ (Acar) là trau dồi chương kinh Koran, kiêng cử, hành lễ trong tháng Ramadan (Ramawan), Eid al-Adha (Waha), ... và thực hiện các nghi lễ liên quan đến vòng đời của người Chăm theo Bani (Chăm theo đạo).

Tầng lớp thứ hai, là Thường dân (Gahéh): chỉ phục vụ và phục tùng cho giáo sĩ (Acar) và gián tiếp thờ phượng Allah. Nhưng lớp tín đồ Thường dân (tầng lớp thứ hai) nếu trang bị đầy đủ kiến thức và Thiên kinh Koran thì cũng có thể trở thành giáo sĩ (Acar) để trực tiếp thờ phượng Allah.

Do vậy, khi bàn đến hệ phái Awal (Islam dòng Awal) thì chúng ta chỉ đề cập đến tầng lớp Giáo sĩ (Acar - ulama) và hệ thống hành lễ của Acar chứ không đề cập đến tín đồ thông thường (Gahéh).

2. Nghi thức Solat của hệ phái Hồi giáo Awal

Cơ bản các bước Solat của Acar Bani Awal đều giống Bani Islam. Dưới đây, liệt kê một số động tác thực hiện trong Solat (cầu nguyện) của giáo sĩ (Acar) hệ phái Awal (Hồi giáo).

Hình 9. Giáo sĩ (Acar) đang thực hiện nghi thức cầu nguyện (Solat).

3. So sánh một số rukun giữa Bani Awal và Bani Islam

Theo luật định ta thấy những động tác rukun giữa Bani Awal và Bani Islam về thực hiện nghi thức Solat (Salah) thì hoàn toàn giống nhau.

Hình 10. Giáo sĩ đang “bang” và “azan” thông báo giờ cầu nguyện giữa hệ phái Bani Awal và Bani Islam.

Hình 11. Tín đồ Hồi giáo (Bani Islam) thực hiện các bước cầu nguyện.

Hình 12. Giáo sĩ Hồi giáo (Bani Awal) thực hiện các bước cầu nguyện.

4. Katip Từ Tấn một giáo sĩ Awal chân chính

Katip Từ Tấn, một giáo sĩ trí thức Chăm đã học xong lớp 12, là một giáo sĩ chân chính có đức tin (iman), biết sâu, hiểu rộng về giáo lý, giáo luật đạo Awal nói riêng và Hồi giáo (Islam) nói chung.

Hình 13. Katip Từ Tấn đội Kalah praong.

Khi tình hình xảy ra xung đột tôn giáo giữa nhóm thiểu kiến thức do ông Thành Phân cầm đầu kích động tín đồ Chăm Awal đòi tôn giáo Bani (Bani là Islam chính thống).

Nói thêm dân tộc Chăm hay Champa xưa chưa từng tồn tại một tôn giáo độc lập, mà Champa chỉ tiếp nhận hai tôn giáo lớn trên thế giới là Balamon và Islam.

Do thiểu kiến thức tôn giáo cộng thêm kích động của ông Thành Phân, nên một số tín đồ Chăm theo đạo Awal (Hồi giáo dòng Awal) tố cáo Chính phủ Việt Nam xóa tôn giáo Bani của người Chăm, trong khi Chăm chưa từng tồn tại một tôn giáo. Bani (nghĩa là đạo), Chăm Bani (nghĩa Chăm có đạo). Tức ngoài tôn giáo Balamon, Chăm còn có đạo mới tức đạo Islam.

Hiểu nhiều về tôn giáo của mình, nên Katip Từ Tấn sẵn sàng phản đối âm mưu của nhóm ông Thành Phân nhằm chống phá tôn giáo Awal (Hồi giáo Awal) từ thời Champa.

Hình 14. Katip Từ Tấn đội Kalah Aia (Songkok).

Giáo sĩ (Acar) hệ phái Awal khi đi ra ngoài phải đội Kalah Aia xong quần khăn đầu là điều cần làm nhưng không bắt buộc. Nhưng khi ở nhà hay đi ngủ các giáo sĩ thường cởi áo Nabi (áo trắng dài thường mặc), bỏ quần khăn đầu, bỏ cả Kalah Aia (mũ lót bên trong), điều này cũng bình thường, không có gì đáng nói. Hoặc mùa đông lạnh thì có thể mặc thêm áo vest, áo da, áo ấm, thậm chí quần thêm chần, mền đi ra ngoài cũng chẳng có gì lạ. Hoặc giáo sĩ có quyền để râu cằm, râu mặt vẫn được vì những điều này không cấm trong luật đạo.

Hình 15. Imam Bai thôn Bình Hòa, khi đi ngủ cởi bỏ hết những thứ đội nặng trên đầu cũng đâu có sao? Muhammad không cấm các tín đồ cởi áo, cởi quần, bỏ khăn quấn đầu khi đi ngủ.

Hình 16. Acar thậm chí còn uống rượu, uống bia, gái gú, ... cũng đâu có trắng hay sao. Trong ảnh này Acar cởi áo Nabi ngồi tham gia uống bia cũng chẳng sao? Vì sao? Vì Acar tu cho chính bản thân họ, không tu cho ai khác. Nếu bản thân tu tốt thì có nhiều Iman từ Pô Allah, còn khi thì Shaytol nhập.

Hình 17. Acar Nguyễn (em Putra Podam) bên trái và Katip Từ Tấn bên phải, để râu dài vì các Nabi của Pô Allah đều để râu.

Chú ý: Việc cạo đầu và cạo râu thường xuyên là không bắt buộc trong luật đạo, nhưng trong Thiên kinh có Koran khuyến khích nên cạo tóc và cạo râu, vì để tóc sẽ thấy vô số phiền não và thói hư, cạo tóc như bỏ đi những phiền não và ma tính của con người.

Hình 18. Katip Từ Tấn cạo tóc, cạo râu và không đội Kalah Aia (Songkok).

Katip Từ Tấn là một giáo sĩ am hiểu giáo lý, Thiên kinh Koran cũng như các bài thực hành của hệ phái Awal. Katip Từ Tấn được lòng người Chăm Ahier nên được tín đồ Islam dòng Ahier khi tổ chức lễ tục liên quan đến Pô (Pô Allah) thì thường mời Katip Từ Tấn đến thực hiện.

Hình 19. Katip Từ Tấn cầu nguyện Pô Allah chứng nhận lễ Rija của Chăm Ahier (Chăm thờ Allah).

Hình 20, 21. Katip Từ Tấn trong trang phục giáo sĩ Awal.

5. Katip Từ Tấn được phép cầu nguyện trong thánh đường Hồi giáo

Lễ nguyện Salah (Solat) hay nói chung là cầu nguyện, đóng vai trò quan trọng trong Hồi giáo nói chung và các dòng, hệ phái khác nói riêng trong đó có Hồi giáo Awal của Champa bởi vì cầu nguyện là cách quan trọng nhất để đến gần Pô Allah, là khoảng cách gần nhất với Ngài trong lúc cầu nguyện.

Chính vì vậy, lễ nguyện Salah (Solat) được xem là trụ cột thứ hai trong các trụ cột nền tảng của tôn giáo Islam sau lời tuyên thệ Shahadah.

Thông thường một người Hồi giáo (Islam chính thống) nói chung và Hồi giáo dòng Awal của người Chăm hiện nay nói riêng, khi hoài thai trong bụng mẹ thì họ đã trở thành Hồi giáo rồi vì cha mẹ của bào thai là Hồi giáo.

Khi ở vị tuổi thành niên, các bé trai hay bé gái bắt buộc phải thực hiện nghi lễ Kareh (lễ cắt tóc và lễ đặt tên) dành cho nữ giới, và nghi lễ Katan (lễ cắt bao quy đầu và lễ đặt tên) dành cho nam giới. Sau khi thực hiện nghi lễ Katan hay Kareh, thì mọi người đã trở thành người Chăm Bani (nghĩa Chăm có đạo) theo tín đồ Awal (Hồi giáo dòng Awal hay còn gọi Hồi giáo Champa).

Hơn nữa lúc kết hôn và lúc nhập đạo thành giáo sĩ Awal, các giáo sĩ đều phải đọc tuyên thệ Shahadah do ông Sư cả làm chủ trì: ""Ashhadu Alla Ilaha Illa Allah, Wa Ashhadu Anna Muhammad Rasulu Allah". Do đó, các giáo sĩ (Acar) đã là Islam rồi.

Thánh đường (Magik) là ngôi nhà của Pô Allah, do đó bất kỳ thánh đường nào, dù ở đâu, thuộc dòng hay hệ phái nào, chúng ta đều có thể vào cầu nguyện được.

Hình 22. Katip Từ Tấn cầu nguyện Pô Allah trong thánh đường Putra Jaya tại Malaysia.

Cầu nguyện là cách thanh tẩy cơ thể trong sạch, cầu xin Pô Allah ban sức khỏe, bình an, xóa mọi tội lỗi hay sai lầm của bản thân cũng như cầu xin Pô Allah thương xót cha mẹ đang nằm trong ngôi mộ tăm tối sớm được siêu thoát lên thiên đàng.

Do vậy, trường hợp Katip Từ Tấn cầu nguyện trong thánh đường Hồi giáo là không gì sai. Katip Từ Tấn cầu nguyện cho chính bản thân mình chứ không cầu nguyện thay cho ai. Việc Katip Từ Tấn cầu nguyện trong hình 22 là hoàn toàn hợp lệ.

Hình 23. Katip Từ Tấn cầu nguyện Pô Allah trong căn phòng riêng ở nhà.

Giáo sĩ (Acar) có thể cầu nguyện bất cứ ở đâu dù trên ô tô, tàu lửa, máy bay, xuồng, tàu thuyền, ...miễn là đầu phải quay về hướng Makkah.

Thậm chí Giáo sĩ có thể cầu nguyện trong nhà thờ Kitô giáo hay trong chùa Phật giáo với điều kiện đầu phải quay về hướng Makkah và trước mặt không có di ảnh của chúa Jesus, mẹ Maria, hay Thích Ca Mâu Ni, ...

Hình 24. Một tín đồ cầu nguyện trên chiếc ghê làm bằng thân cây chuối. Ảnh Internet.

Lợi ích của việc cầu nguyện là cho chính bản thân người đó, không ai cầu nguyện thay cho ai, trong trường hợp này, những lúc phiền não Putra Podam thường hay cầu nguyện trong phòng khách của mình, đôi khi còn đi cầu nguyện trong thánh đường vào ngày thứ Sáu vì Putra Podam là Hồi giáo dòng Awal, biết Thiên kinh Koran để cầu nguyện cho mình và cầu xin cho cha mẹ của mình.

Hình 25. Một tín đồ Awal cầu nguyện Pô Allah trong công viên. Anh ta nói cầu nguyện xin Allah cho cuộc sống được bình an trên đất khách quê người.

Hình 26, 27. Ts. Putra Podam, cầu nguyện cho chính bản thân mình, và cầu nguyện cho cha mẹ của mình sớm được siêu thoát. Vì Putra Podam biết Thiên kinh Koran để cầu nguyện. Các bạn là Bani Awal nên học hỏi để cầu nguyện cho bản thân và cho cha mẹ mình. Nên nhớ không có ông thầy nào cầu nguyện thay cho bản thân mình. Các bạn đừng trách móc người khác, mà tự hỏi mình, bản thân mình có biết Thiên kinh Koran để đi tảo mộ cho ông bà tổ tiên nhân dịp Lễ Ramawan chưa? Bản thân có khả năng thực hiện ngày tương nhớ tổ tiên chưa (ăn Muk Kei)?Hãy cố gắng học Thiên kinh Koran nhé.

Hình 28. Ts. Putra Podam, tào mộ cho gia phả tổ tiên của mình.

Hình 29. Ts. Putra Podam, thực hiện tưởng nhớ đến tổ tiên nhân ngày Muk Kei. Chú ý đây không phải là cúng hay thờ tổ tiên, mà chỉ là ngày tưởng nhớ đến ông bà tổ tiên.

Hình 30. Ts. Putra Podam, thực hiện tưởng nhớ ngày tổ tiên tại Hoa Kỳ nhân dịp lễ Ramawan. Nhiều người cho rằng đây là hình thức cúng thờ ông bà. Đây là quan niệm sai lầm. Đơn giản chỉ báo ân, báo phước cho ông bà. Putra Podam chỉ đọc Thiên kinh Koran như Al-Fatihah, Ayat Kusi (Auva) và một số Du-a khác.

Hình 31. Ts. Putra Podam, thực hiện tưởng nhớ đến ông bà, tổ tiên và những người đã khuất. Hình thức thực hiện theo tín ngưỡng dân gian chứ không theo tôn giáo Awal như hình 30.